

Зареєстровано в Міністерстві юстиції України
23 серпня 2001 р. за № 742/5933

ІНСТРУКЦІЯ ЩОДО ПРОВЕДЕННЯ ВСЕУКРАЇНСЬКОГО ПЕРЕПИСУ НАСЕЛЕННЯ 2001 РОКУ І ЗАПОВНЕННЯ ПЕРЕПИСНОЇ ДОКУМЕНТАЦІЇ

І. Загальні положення

1. Перепис населення проводиться обліковцями шляхом опитування населення (респондентів) і запису відомостей у:

форму 1 «Список проживаючих у приміщенні членів домогосподарства та їх житлові умови»;

форму 2С «Переписний лист»;

форму 3 «Переписні документи на приміщення», яка одночасно є обкладинкою для форм 1 і 2С.

2. Форми 1, 2С і 3 заповнюються обліковцями під час обходу **всіх приміщень**, де живе або може жити населення, включаючи приміщення, що зайняті підприємствами, організаціями й установами.

3. Заповнення форм 1, 2С і 3 починається обліковцями о 8 годині ранку 5 грудня 2001 року і триває 10 днів (до 14 грудня 2001 року включно).

4. Населення переписується **за місцем фактичного проживання**, навіть і тимчасового, а не за місцем роботи або служби.

5. Записи до форм 1, 2С і 3 здійснюються **незалежно від наявності прописки** та її характеру (постійна або тимчасова) **і права на житлоплощу** в даному або іншому місці (наприклад, якщо особа прописана за однією адресою, а фактично проживає за іншою, то її слід записати за місцем фактичного проживання).

6. У разі відсутності в приміщенні під час приходу обліковця когось із респондентів, обліковець може записати до переписної документації відомості про нього зі слів інших членів домогосподарства, якщо вони

можуть дати **вичерпні** відповіді на всі запитання, що містяться в формах 1 і 2С. Якщо необхідних відомостей про відсутнього члени домогосподарства дати не можуть, то обліковець повинен записати до форм 1 і 2С прізвище, ім'я, по батькові відсутнього респондента і опитати його особисто під час повторного відвідування.

Відомості про членів домогосподарства, які підлягають Перепису населення в даному приміщенні, **але відсутні в повному складі протягом усього періоду проведення Перепису населення**, обліковець одержує від сусідів, домової адміністрації, членів сільради.

7. У кожному приміщенні записуються всі особи, які за станом на 12 годину ночі з 4 на 5 грудня, проживали в ньому, включаючи і тимчасово проживаючих. З числа постійно проживаючих осіб записуються також тимчасово відсутні.

Постійно проживаючими вважаються особи, які постійно (звичайно) проживають у даному приміщенні, включаючи тимчасово відсутніх.

Згідно з цим до числа постійно проживаючих у приміщенні належать:

1) Особи, які постійно (звичайно) проживають у даному приміщенні і на 12 годину ночі з 4 на 5 грудня 2001 р. перебували в ньому.

2) Особи, які постійно (звичайно) проживають у даному приміщенні, проте в ніч з 4 на 5 грудня 2001 р. були не вдома, але:

а) перебували на території тієї самої ради (міської, селищної, сільської), де й місце їх постійного проживання (наприклад, у гостях у родичів);

б) перебували за межами ради (міської, селищної, сільської), де є місце їх постійного проживання, і не могли бути переписані з таких причин:

працювали в нічних змінах, перебували на постах, на чергуваннях або на якихось інших роботах, що виконувалися в нічний час;

виконували службові обов'язки, навіть якщо їхня відсутність становила декілька днів (працівники залізничного, водного, повітряного й автомобільного транспорту; особи, які супроводжували вантажі, пошту, гурти худоби тощо);

працювали вахтовим методом (включаючи й тих, хто працював на території країн СНД) і не перебували в тих місцях, де вони могли бути переписані;

перебували в літаках та на суднах, у поїздах і автобусах далекого слідування, місцевого і приміського сполучення або чекали на них, проводжали або зустрічали пасажирів;

перебували в одно-дводенних будинках відпочинку, у цілодобових дитячих садках і дитячих яслах;

були в дорозі на автомобілях, гужем, пішки, відлучилися на ринок (ярмарок), на полювання, рибалку тощо і не зупинялись у тих місцях, де вони могли бути переписані;

виїхали за кордон у короткострокове відрядження (менше місяця) або **незалежно від строку** на роботу чи навчання, для відпочинку, на лікування, в гості до родичів і знайомих, як туристи.

3) Особи, які проживають у даному приміщенні і не можуть указати іншого місця постійного проживання, а також особи, які вибули з попереднього місця постійного проживання, і Перепис населення застав їх у даному приміщенні під час переїзду.

Тимчасово відсутніми вважаються особи, які постійно (звичайно) проживають у даному приміщенні, але **станом на 12 годину ночі з 4 на 5 грудня** перебували за межами даної міської, селищної або сільської ради, якщо їх відсутність за місцем постійного проживання не перевищила 12 місяців.

Згідно з цим **тимчасово відсутніми** є особи, які виїхали на тимчасову або сезонну роботу, виробничу практику, у відрядження, відпустку, на канікули, у гості до родичів чи знайомих тощо.

До числа тимчасово відсутніх за місцем свого постійного проживання також належать:

а) особи, які перебувають на лікуванні в лікарнях (якщо їх відсутність у місці постійного проживання не перевищила 12 місяців), санаторіях; відпочивають у будинках відпочинку (крім одно-дводенних); перебувають у пологових будинках; учні шкіл-інтернатів (крім тих, що проживають у них постійно), санаторно-лісових шкіл; учні, що проживають в інтернатах при школах, **навіть** якщо лікарня, санаторій, будинок відпочинку, пологовий будинок, указана школа або інтернат при школі розташовані **на території тієї самої ради**, де ці особи постійно (звичайно) проживають;

б) особи, призвані на військово-учбовий збір, та особи, що утримуються у місцях попереднього ув'язнення під слідством, а також заарештовані в адміністративному порядку на строк до 30 діб, **навіть** якщо місце їх постійного проживання розташоване **на території тієї самої ради**.

Тимчасово проживаючими вважаються особи, які за **станом на 12 годину ночі з 4 на 5 грудня** перебували в даному приміщенні, у той час як місце їх постійного (звичайного) проживання розташоване **за межами тієї самої міської, селищної або сільської ради, на території якої дану особу застав Перепис населення**, якщо їх відсутність у місці постійного (звичайного) проживання **не перевищила 12 місяців**.

Згідно з цим **тимчасово проживаючими** є особи, які приїхали на тимчасову або сезонну роботу, виробничу практику, у відрядження, відпустку, на канікули, у гості до родичів чи знайомих тощо.

До тимчасово проживаючих також належать:

а) особи, які перебувають на лікуванні в лікарнях (якщо їх відсутність у місці постійного проживання не перевищила 12 місяців), санаторіях; відпочивають у будинках відпочинку (крім одно-дводенних); перебувають у пологових будинках; учні шкіл-інтернатів (крім тих, що проживають у них

постійно), санаторно-лісових шкіл; учні, які проживають в інтернатах при школах, **навіть** якщо лікарня, санаторій, будинок відпочинку, пологовий будинок, указана школа або інтернат при школі розташовані **на території тієї самої ради**, де ці особи постійно (звичайно) проживають;

б) особи, які призвані на військово-учбовий збір, і особи, які перебувають у місцях попереднього ув'язнення під слідством, а також заарештовані в адміністративному порядку на строк до 30 діб, **навіть** якщо місце їх постійного проживання розташоване **на території тієї самої ради**;

в) особи, які перебувають у готелях, кімнатах для приїжджих тощо, (крім тих, хто проживає в них постійно (звичайно) або не може вказати іншого місця постійного проживання).

8. До форм 1 і 2С повинні бути записані:

а) усі члени домогосподарства, які постійно (звичайно) проживають у даному приміщенні, включаючи тимчасово відсутніх¹;

б) особи, які не мають іншого місця постійного проживання або зупинилися в даному приміщенні під час переїзду з одного постійного місця проживання до іншого;

в) особи, які тимчасово проживають (зупинилися) у даному приміщенні¹, а постійно (звичайно) проживають в іншому місці за межами території даної (міської, селищної, сільської) ради.

9. Не вносяться зовсім до списків проживаючих у приміщенні та до переписних листів за місцем свого попереднього проживання: особи, які переїхали в інше місце на постійне проживання або на постійну роботу; ті, що перебувають у лавах Збройних Сил України (крім осіб, призваних на військово-навчальний збір); студенти вищих навчальних закладів та учні професійно-технічних училищ, курсів та освітніх установ зі строком навчання 12 місяців і більше, що проживають за місцем навчання, **незалежно від строку вибуття** їх з місця попереднього постійного проживання, а також усі ті, хто вибув **більш як на 12 місяців до 4 грудня** (навіть у випадках, коли ці особи зберігають матеріальний зв'язок із членами переписуваного домогосподарства і право на житлоплощу). Зазначені особи переписуються за місцем нового проживання як постійно проживаючі.

10. Особи, які перебувають у місцях позбавлення волі та інших закритих територіях, за місцем їх перебування переписуються як постійно проживаючі, а в місці попереднього проживання вони зовсім не вносяться до форм 1, 2С і 3. (Крім осіб, заарештованих в адміністративному порядку на строк до 30 діб, і осіб, які перебувають у місцях попереднього ув'язнення під слідством, які переписуються в місці їх перебування як тимчасово проживаючі, а в місці постійного проживання - як тимчасово відсутні).

11. Громадяни України, які працюють у дипломатичних, торгових та інших представництвах України за кордоном, і члени їх домогосподарств, що проживають з ними, а також ті, що виїхали за кордон у службове відрядження (строком на місяць і більше), переписуються представництвами

¹ Пояснення щодо категорій респондентів надано у п. 7.

і консульствами України, а за місцем їх постійного проживання в Україні не вносяться до форм 1, 2С і 3.

12. Іноземці, які прибули до України на роботу або навчання, а також всі, хто прибув до України у складі делегацій, на відпочинок, у гості до родичів та знайомих, як туристи, переписуються **як тимчасово проживаючі** незалежно від строку їх перебування в Україні.

13. Іноземці, які прибули в Україну на постійне проживання (у тому числі з країн СНД і Балтії), **переписуються за місцем їх фактичного проживання в Україні на загальних підставах.**

II. Указівки до заповнення бланків:

форми 1 «Список проживаючих у приміщенні членів домогосподарства та їх житлові умови»,

форми 2С «Переписний лист»,

форми 3 «Переписні документи на приміщення»

14. Заповнення бланків форм 1, 2С і 3 здійснюється або у вигляді запису відомостей словами чи цифрами, або шляхом проставлення міток.

Якщо відповідь записується словами або цифрами, то запис необхідно робити в спеціально окресленій рамці. Неакуратно зроблений запис може потрапити на мітки в сусідніх зонах, що призведе до помилкового зчитування інформації.

Для забезпечення нормальної роботи оптичного зчитувального пристрою при введенні даних з бланків форм 1 і 2С необхідно, щоб мітки були проставлені правильно, тобто відповідно до зразка, який вказано в правому верхньому кутку кожного бланка переписної форми.

Бланки форм 1 і 2С слід охороняти від плям, згинів, переломів тощо. Будь-які пошкодження паперу можуть викликати неправильне сприйняття оптичним зчитувальним пристроєм інформації. Не слід також допускати продавлення паперу при заповненні бланків зазначених форм, для чого під час їх заповнення під них слід підкладати спеціальну підкладку, яка міститься в портфелі. **Не дозволяється як підкладку використовувати купку заповнених або чистих бланків переписних форм.** Брудні, зім'яті, пошкоджені бланки форм 1 і 2С слід переписати на чисті відповідні форми.

Форми 1 і 2С заповнюються тільки кульковою ручкою з чорним або синім чорнилом.

У період Перепису населення бланки форм 1 і 2С заповнюються тільки в передбачених для цього зонах - **у спеціально окреслених рамках.** Обліковцям забороняється проставляти будь-які мітки, цифри або робити записи в зонах, відведених для заповнення **в управліннях статистики - у жовтих прямокутниках.**

У разі виявленої помилки при заповненні бланків форми 1 і форми 2С неправильно проставлену мітку необхідно акуратно перекреслити і проставити правильну; помилкові записи буквеної та цифрової інформації також треба закреслити і на вільному місці (але не в жовтих прямокутниках) зробити правильний запис.

Форма 3 «Переписні документи на приміщення»

15. Окрема **форма 3** складається на:

- а) кожна квартиру;
- б) кожний будинок (якщо він складається з однієї квартири), кожна хату, сторожку та іншу одноквартирну будівлю;
- в) кожна кімнату в гуртожитку;
- г) кожне будь-яке інше приміщення, де проживає населення.

В **інституційних установах** (будинки дитини, дитячі будинки, школи-інтернати для дітей-сиріт та дітей, що залишилися без батьківського піклування, будинки-інтернати для осіб похилого віку та інвалідів, монастирі тощо) та в **установах з рухомим складом населення** (лікарні, санаторії, будинки відпочинку, готелі, кімнати для приїжджих тощо) форма 3 складається на кожний корпус, клас, відділення, палату, номер (у залежності від того, як ведуться записи в книгах реєстрації відповідних установ).

На лицьовому боці форми 3 вказується:

номер переписного відділу, номер інструкторської дільниці, номер лічильної дільниці, номер приміщення в межах лічильної дільниці, указаний в таблиці 2 записної книжки обліковця;

адреса даного приміщення та наявний номер телефону;

кількість проживаючих у даному приміщенні домогосподарств та осіб.

На лицьовому боці форми 3 передбачене також місце для приміток обліковця.

У середині форми 3 розміщено допоміжні таблиці:

(А) - «Категорії респондентів (опитуваних), щодо яких у ході Перепису населення заповнюється переписна документація»;

(Б) - «Перелік основних переписних документів, які складаються обліковцем під час Перепису населення»;

(В) - «Порядок заповнення списків проживаючих у приміщенні та переписних листів».

На зворотному боці форми 3 наведено окремі положення чинного законодавства України, що стосуються правового врегулювання питань подання, збирання та використання даних Перепису населення, а також захисту конфіденційної інформації, отриманої в період його проведення.

Форма 1 «Список проживаючих у приміщенні членів домогосподарства та їх житлові умови»

16. Окрема **форма 1** складається на кожне **самостійне домогосподарство**.

В **інституційних установах** складається загальний список на всіх проживаючих у приміщенні, на яке складено форму 3, тобто на кожний корпус, клас, відділення, палату, номер тощо (у залежності від того, як ведуться записи в книгах реєстрації відповідних установ). Якщо в зазначених установах проживає подружжя (чоловік та дружина) або дві сестри (брати), то вони переписуються згідно з порядком, викладеним у п. 22 цієї Інструкції.

17. Домогосподарства нумеруються єдиною порядковою нумерацією в межах приміщення.

18. У формі 1 обліковець проставляє відповідні реквізити: номер переписного відділу, номери інструкторської і лічильної дільниць, номер приміщення в межах лічильної дільниці, номер домогосподарства в межах приміщення, а також записує адресу, за якою проживає дане домогосподарство, тобто адресу, що вказана в формі 3.

19. Перед заповненням форми 1 обліковець з'ясовує, скільки всього домогосподарств у даному приміщенні і скільки з них у ніч з 4 на 5 грудня перебувало в ньому. Якщо число проживаючих у приміщенні членів домогосподарства перевищує 10 чоловік, то складаються дві або більше форми 1 під одним номером. У цьому разі в першій формі 1 у колонці 1 рамки, відведеної для запису номера, проставляється номер даного домогосподарства в межах приміщення, а в колонці 2 рамки проставляється цифра 1; у другій формі 1 відповідно в колонці 1 рамки знов повторюється номер даного домогосподарства в межах приміщення, а в колонці 2 рамки проставляється цифра 2 і т. д. (наприклад, якщо на одне домогосподарство складено дві форми 1, то у рамці кожної з них слід проставити відповідно

1	1
---	---

 і

1	2
---	---

, якщо на інше домогосподарство складено три форми 1, то проставляється

2	1
---	---

,

2	2
---	---

 і

2	3
---	---

 і т.ін.). При цьому адресна частина лицьового боку заповнюється як на першій, так і на додаткових формах 1.

20. До форми 1 повинні бути записані всі члени домогосподарства, які підлягають Перепису населення у даному приміщенні. У разі труднощів при визначенні складу домогосподарства слід виходити з того, що **домогосподарством** вважається сукупність осіб (або одна особа), які спільно проживають в одному житловому приміщенні (його частині), ведуть спільне господарство (мають спільні витрати на утримання житла, харчування тощо), повністю або частково об'єднують та витрачають кошти. Ці особи можуть перебувати в родинних стосунках, стосунках свояків, не перебувати в будь-яких з них або бути і в тих, і в інших.

Таким чином, домогосподарство може складатися з:

однієї особи, яка проживає в окремому житловому приміщенні або частині житлового приміщення та не об'єднує кошти для ведення спільного господарства ні з ким з числа осіб, які також проживають у даному житловому приміщенні;

двох і більше осіб, які спільно проживають в одному житловому приміщенні або його частині, ведуть спільне господарство, повністю або частково об'єднують та витрачають свої кошти. Ці особи можуть бути зв'язані спорідненням і бути свояками, а можуть і не перебувати в цих стосунках або можуть бути і тими і іншими.

21. Щодо кожного члена домогосподарства у формі 1 указується його порядковий номер у межах даного домогосподарства (графа 1), прізвище, ім'я та по батькові (графа 2), а для тимчасово відсутніх членів домогосподарства з числа постійно проживаючих - причина і тривалість відсутності (графи 3 і 4).

Для правильності визначення категорії респондентів обліковець повинен установити, хто з членів домогосподарства в даному приміщенні проживає постійно, а хто тимчасово:

хто з постійно проживаючих **у ніч з 4 на 5 грудня** був удома і підлягає перепису без відмітки про тимчасову відсутність;

хто з постійно проживаючих **у ніч з 4 на 5 грудня** був не вдома і підлягає перепису з відміткою про тимчасову відсутність;

хто з числа тих, хто не проживає у даному приміщенні постійно (звичайно), **у ніч з 4 на 5 грудня** перебував у ньому і підлягає перепису як тимчасово проживаючий.

Членам домогосподарства, які **тимчасово відсутні** за місцем свого постійного проживання, у графі 3 форми 1 записується причина відсутності (наприклад, «у відрядженні») а в графі 4 - тривалість відсутності (наприклад, «1 місяць»). У разі відсутності менше місяця записується «менше місяця».

Респондентам, які в ніч з 4 на 5 грудня перебували в даному приміщенні (як постійно проживаючим, так і ті, хто зупинився в ньому тимчасово) у графах 3 і 4 форми 1 **поставляються прочерки**.

22. У кожному домогосподарстві першим записується один із дорослих членів домогосподарства. При цьому необхідно дотримуватися такого порядку запису членів домогосподарства:

чоловік і дружина записуються один за одним;

діти (включаючи дорослих неодружених дітей) записуються після своїх батьків;

за наявності в домогосподарстві кількох шлюбних пар спочатку записується одна шлюбна пара і її діти, потім друга шлюбна пара і її діти та ін.;

члени домогосподарства, які не зв'язані спорідненням та свояцтвом з іншими членами домогосподарства, записуються останніми.

Наприклад:

Обліковець відвідав квартиру, де мешкають члени домогосподарства Петренка І.І. Перед початком опитування він з'ясував, що в даному приміщенні мешкає тільки одне домогосподарство, яке складається з Петренка І.І., його матері, дружини, одруженого сина, неодруженої дочки, невістки, онуки, розлученої сестри та няні, яка доглядає онуку. Першим побажав записатися сам Петренко І.І. У цьому випадку послідовність запису членів домогосподарства у формі 1 повинна бути такою:

Петренко І.І. його дружина, дочка	перша шлюбна пара та її дитина, що не вступила до шлюбу
син, дружина сина (невістка Петренка І.І.) дочка сина (онука Петренка І.І.)	друга шлюбна пара та її дитина
мати Петренка І.І., сестра Петренка І.І.	один з батьків та інші родичі
няня	не родич

23. Особи, які **проживають у даному приміщенні тимчасово** (незалежно від ступеня споріднення та свояцтва з членами **переписуваного домогосподарства**), до складу домогосподарства власника цього приміщення не включаються, а переписуються як окреме самостійне домогосподарство. Наприклад, син-студент, який живе постійно (звичайно) за місцем навчання, у ніч з 4 на 5 грудня перебував у своїх батьків. У цьому випадку до складу домогосподарства батьків він не включається, а переписується як самостійне домогосподарство. На лицьовому боці форми 1 у спеціальній рамці йому проставляється мітка «тимчасово проживаючий(чі) у даному приміщенні», у графі 1 проставляється номер «1», у графі 2 записується прізвище, ім'я та по батькові, у графах 3 і 4 проставляються прочерки.

Особи, які наймають житлове приміщення в громадян, до складу домогосподарства власника житлового приміщення також не включаються, а переписуються як окреме самостійне домогосподарство.

Як окремі самостійні домогосподарства переписуються особи, які постійно проживають у гуртожитках для працівників і студентів, готелях, пансіонатах та інших подібних установах, а також безпритульні.

24. **Безпритульним та особам, які тимчасово проживають у даному приміщенні, а також усім проживаючим у спеціалізованих інституційних установах, що призначені для колективного проживання (інституціональне населення), на лицьовому боці форми 1 проставляється відповідна мітка.**

При цьому слід пам'ятати, що до складу інституціонального населення не включаються члени домогосподарств обслуговувального персоналу, які можуть проживати в приміщеннях та на території вищезазначених установ.

Контрольні заходи

Усім особам, яких переписано як тимчасово проживаючих, обліковець видає **довідку про проходження Перепису населення** (форма 5).

Приклад:

Сидорчук В.Н. постійно проживає у м. Києві, але в ніч з 4 на 5 грудня перебував у м. Бровари, де 5 грудня зустрівся з обліковцем і був переписаний як тимчасово проживаючий, тобто у формах 1 і 2С, складених на Сидорчука В.Н., обліковець м. Бровари проставив мітку про тимчасове проживання. Крім того, обліковець повинен видати Сидорчуку В.Н. довідку про проходження Перепису населення.

Довідки про проходження Перепису населення також видаються:

а) особам, на яких складено контрольний бланк (форма 4);

б) особам, які планують у період Перепису населення або контрольного обходу, тобто з 5 грудня 2001 року до 5 січня 2002 року включно, виїхати в інше місце хоча б на один день.

Обліковець нумерує видані ним довідки про проходження Перепису населення в межах лічильної дільниці і попереджає, що довідку необхідно зберігати до 5 січня 2002 року.

Особи, які мають довідку про проходження Перепису населення, не повинні вдруге записуватися до форм 1 і 2С поза місцем свого постійного проживання. За місцем постійного проживання запис щодо таких осіб до форм 1 і 2С здійснюється і за наявності довідки про проходження Перепису населення, з обов'язковою відміткою про тимчасову відсутність.

Приклад:

Сидорчук В.Н. 10 грудня повернувся до Києва з м. Бровари, де 5 грудня був переписаний як тимчасово проживаючий, і отримав довідку про проходження Перепису населення. Удома Сидорчук В.Н. ще раз зустрівся з обліковцем. Оскільки Сидорчук В.Н. пред'явив видану йому довідку про проходження Перепису населення у м. Бровари, то обліковець м. Києва (місце постійного проживання Сидорчука В.Н.) уносить його до форми 1 з відміткою про тимчасову відсутність (графи 3 і 4) і заповнює щодо нього форму 2С.

Якби в Сидорчука В.Н. не було довідки про проходження Перепису населення у м. Бровари, то обліковець м. Києва повинен був би заповнити на Сидорчука В.Н. ще й контрольний бланк і одночасно видати йому довідку про проходження Перепису населення.

Якщо особи, які проживають у даному приміщенні постійно або тимчасово, **о 12 годині ночі з 4 на 5 грудня перебували в іншому місці**, де

й мали бути переписані, або як тимчасово проживаючі, або як постійно проживаючі (без запису і мітки про тимчасову відсутність), не мають довідки про проходження Перепису населення, то на них складаються **контрольні бланки**.

Контрольний бланк містить запитання 2, 4-13 переписного листа. Крім того, у контрольному бланку вказуються **три адреси**: на лицьовому боці зверху записується адреса місця, де складається даний контрольний бланк; у першому запитанні - адреса місця постійного проживання респондента; на звороті - **докладна адреса**, де дана особа повинна була бути переписана як постійно проживаюча (без запису і мітки про тимчасову відсутність) або як тимчасово проживаюча, тобто **того місця, де респондент фактично перебував у ніч з 4 на 5 грудня**. Надалі за адресою, указаною на звороті контрольного бланка, буде перевірено, чи внесена дана особа до форм 1 і 2С у передбаченому місці проходження Перепису населення. Тому дуже важливо, щоб ця адреса була записана якнайповніше і точніше.

Якщо особи, на яких складаються контрольні бланки, перебувають у місці їхнього постійного проживання, то вони також заносяться до форм 1 і 2С з обов'язковою відміткою про тимчасову відсутність (див. приклад «а»).

Якщо особи, на яких складаються контрольні бланки, перебувають поза місцем свого постійного проживання, то вони до форм 1 і 2С у місці складання контрольного бланка не записуються (див. приклади «б» і «в»).

Нумерація контрольних бланків проводиться в межах лічильної ділянки.

Порядок складання контрольних бланків ілюструється такими прикладами:

а) **Іващенко П.І.**, який проживає постійно в м. Донецьку, уранці 2 грудня виїхав до м. Артемівськ, де провів ніч з 4 на 5 грудня, а 8 грудня повернувся у м. Донецьк і зустрівся з обліковцем. Іващенко П.І. повинен бути переписаний у м. Артемівську як тимчасово проживаючий, а в м. Донецьку - як тимчасово відсутній.

Якщо Іващенко П.І. має довідку про проходження Перепису населення у м. Артемівську, то обліковець м. Донецька повинен записати його до форм 1 і 2С за місцем постійного проживання у м. Донецьку як тимчасово відсутнього.

Якщо Іващенко П.І. не має довідки про проходження Перепису населення у м. Артемівську, то обліковець м. Донецька повинен скласти на нього контрольний бланк і видати довідку про проходження Перепису населення. Одночасно Іващенко П.І. повинен бути записаний до форм 1 і 2С за місцем постійного проживання у м. Донецьку як тимчасово відсутній, а в контрольному бланку повинні бути підкреслені слова «а) внесений до списку і переписного листа з відміткою про тимчасову відсутність».

У цьому прикладі на лицьовому боці контрольного бланка зверху і в першому питанні вказується адреса в м. Донецьку, на звороті - адреса в м. Артемівську.

б) **Таран П.В.**, який постійно проживає у м. Суми, 8 грудня виїхав до м. Харкова і 10 грудня зустрівся там з обліковцем. Таран П.В. повинен бути переписаний як постійно проживаючий (без запису і мітки про тимчасову відсутність) у м. Суми.

Якщо Таран П.В. не має довідки про проходження Перепису населення у м. Суми, то обліковець м. Харкова повинен скласти на нього контрольний бланк і видати довідку про проходження Перепису населення. До форм 1 і 2С у м. Харкові Таран П.В. зовсім не вноситься, а в контрольному бланку підкреслюються слова «б) не внесений до списку і переписного листа».

У цьому прикладі на лицьовому боці контрольного бланка зверху вказується адреса у м. Харкові, у першому запитанні і на звороті - адреса в м. Суми;

в) **Васюк Н.В.**, який постійно проживає у м. Львові, уранці 2 грудня виїхав до м. Дрогобича, де провів ніч з 4 на 5 грудня, а 10 грудня поїхав до м. Борислава і там зустрівся з обліковцем. Васюк Н.В. повинен бути переписаний у м. Дрогобичі - як тимчасово проживаючий, а в м. Львові - як тимчасово відсутній.

Якщо Васюк Н.В. не має довідки про проходження Перепису населення у м. Дрогобичі, то обліковець м. Борислава повинен скласти на нього контрольний бланк і видати довідку про проходження Перепису населення. До форм 1 і 2С у м. Бориславі Васюк Н.В. зовсім не вноситься, а в контрольному бланку підкреслюються слова «б) не внесений до списку і переписного листа».

У цьому прикладі на лицьовому боці контрольного бланка зверху вказується адреса у м. Бориславі, у першому запитанні - адреса у м. Львові, на звороті - адреса у м. Дрогобичі.

Після закінчення Перепису населення **здійснюється вибірковий контрольний обхід**: у міських поселеннях у всіх лічильних дільницях з охопленням у кожній з них 25 % житлових приміщень; у сільській місцевості - 25 % лічильних дільницях з охопленням у кожній з них 100 % житлових приміщень. Контрольний обхід проводиться для того, щоб перевірити, чи не було пропусків і подвійних записів під час Перепису населення, чи правильно зроблено записи і мітки про тимчасову відсутність і про тимчасове проживання.

Контрольний обхід проводить інструктор-контролер разом з обліковцем у період з 16 до 20 грудня 2001 року включно.

У приміщеннях, де проводитиметься контрольний обхід, інструктор-контролер повинен перевірити проходження Перепису населення всіма членами домогосподарства, включаючи осіб, які приїхали після 4 грудня.

Щодо всіх осіб без винятку, які під час контрольного обходу перебувають у приміщенні, необхідно з'ясувати, де вони були **в ніч з 4 на 5 грудня**.

Особи, які підлягають Перепису населення в даному приміщенні, але були пропущені обліковцем, уносяться інструктором-контролером до списку проживаючих у приміщенні, і на них заповнюються переписні листи.

На осіб, які підлягали Перепису населення в іншому місці, але не мають довідки про проходження Перепису населення, під час контрольного обходу складається контрольний бланк, і їм видається довідка.

Житлові умови домогосподарства

Відповіді на запитання 1-7 цього розділу заповнюються на всі домогосподарства, які **постійно** перебувають **в індивідуальному будинку, частині індивідуального будинку, окремій квартирі, загальній (комунальній) квартирі** (включаючи тимчасово відсутніх).

Для домогосподарств, які перебувають у **гуртожитках, готелях, інших приміщеннях** (залізничних вагончиках, на баржах і в інших тимчасових приміщеннях, що не є житлом традиційного типу) і не мають іншого постійного місця проживання, а також тим домогосподарствам, які **наймають житлове приміщення** (індивідуальний будинок, частину індивідуального будинку, квартиру, кімнату) **в окремих громадян, - заповнюються відповіді тільки на запитання 1 та 4-7 цього розділу.**

Відповіді на запитання 1-7 цього розділу **не заповнюються** домогосподарствам, які складаються з **осіб, тимчасово проживаючих у даному приміщенні, безпритульних і осіб, які проживають в інституціональних установах**, тобто тим, кому на лицьовому боці форми 1 проставлена відповідна мітка.

До першого запитання *«Тип житлового приміщення»*

Проставляється мітка, яка відповідає одному з наведених підказів.

«Індивідуальний будинок» відмічається, якщо увесь будинок незалежно від форми власності займає одне домогосподарство.

Якщо будинок займають два і більше домогосподарства, то для кожного з них (навіть якщо будинок належить одному власнику) слід відмітити **«частина індивідуального будинку»**.

Якщо будинок складається з двох або більше квартир, то відповідно до їх заселення відмічається **«окрема квартира»** або **«загальна (комунальна) квартира»**.

Окремою квартирою вважається житлове приміщення, яке обладнане і використовується для постійного проживання, складається з однієї або більше житлових кімнат, відокремлене від інших приміщень капітальними стінами (або подвійними перегородками) і має самостійний вихід на сходову клітинку, до загального коридору, загальних сіней або безпосередньо на вулицю, у двір, якщо в цьому приміщенні перебуває одне домогосподарство.

Якщо в квартирі перебуває більше одного домогосподарства, то кожному з них (навіть за наявності одного особового рахунку на квартиру) слід відмітити **«загальна (комунальна) квартира»**. Ця мітка проставляється

також тим, хто проживає у бараках і будинках коридорного типу, що не є гуртожитками.

Якщо домогосподарство займає індивідуальний будинок чи окрему квартиру або лише частину площі будинку (квартири), а решту здає, то вважається, що це домогосподарство перебуває в індивідуальному будинку або окремій квартирі.

Якщо домогосподарство перебуває у гуртожитку (незалежно від типу будівлі: будинок квартирний, коридорний тип, барак, а також від того, чи займають вони кімнату, частину кімнати або тільки ліжко), то відмічається «гуртожиток». До житлових будівель типу гуртожитків відносяться будинки, у яких усі або більша частина приміщень і корисної площі призначені й обладнані для спільного проживання в загальних кімнатах осіб, які здебільшого не пов'язані між собою спорідненими стосунками, але використовують спільно всі види благоустрою і обладнання (кімнати для відпочинку, кухні, ванни і душові кімнати, санітарні обладнання тощо). Наприклад, гуртожитки для працівників при промислових підприємствах, будівництвах, студентські гуртожитки.

«Готель» - проставляється для домогосподарств, які перебувають у готелях, мотелях тощо і не мають іншого місця постійного перебування.

«Інше приміщення» - проставляється, якщо домогосподарство перебуває в залізничних вагончиках, на баржах і в інших подібних приміщеннях.

«Наймане житлове приміщення в окремих громадян» - проставляється домогосподарствам, які наймають житлове приміщення (індивідуальний будинок, квартиру, кімнату тощо), що належить іншим особам.

До другого запитання

«Кількість зайнятих житлових кімнат»

Житловою кімнатою вважається приміщення, що призначене для проживання і відокремлене від інших приміщень (кімнат) перегородками.

Мансарди, мезоніни, **утеплені** тераси і веранди, обладнані і придатні для постійного проживання в них **протягом усього року**, включаються до числа житлових кімнат.

До числа житлових кімнат **не включаються:** кухні, холи, коридори, ванни і душові кімнати, комори та інші допоміжні приміщення в квартирі і гуртожитку.

Кількість житлових кімнат, які займає домогосподарство, проставляється цифрами (наприклад, 1; 2; 3; 4;...10 і т.ін.) у спеціально окресленій рамці.

Мітка «частина кімнати» проставляється у випадку, якщо домогосподарство займає не всю кімнату, а тільки її частину.

Якщо домогосподарство займає дві або більше кімнат, але – частина з них здається, то вказується загальне число кімнат, яке займає домогосподарство (включаючи й ті, що здаються в найм).

До третього запитання

«Розмір площі індивідуального будинку, частини індивідуального будинку, окремої або загальної (комунальної) квартири (кв.м)»

Розмір загальної і житлової площі вказується в спеціально окреслених рамках.

Розмір площі записується у **цілих** квадратних метрах без десяткових знаків. Запис робиться цифрами (наприклад: 5; 13; 44; 105 і т. ін.) у спеціально окреслених рамках.

При округленні необхідно керуватися правилом: якщо після цілого числа йдуть п'ять десятих і більше, то додається одиниця, якщо - менше п'яти десятих, то ці цифри відкидаються (наприклад, числа 12,50; 12,51 мають бути округлені до 13, а число 12,49 - до 12).

Загальна площа в індивідуальному будинку, частині індивідуального будинку, окремій або загальній (комунальній) квартирі визначається як сума площі всіх житлових кімнат і підсобних приміщень (кухонь, передпокоїв, ванних або душових, туалетів, кладових тощо), включаючи площу вбудованих шаф, холів, внутрішньоквартирних коридорів.

У загальних (комунальних) квартирах розмір загальної площі квартири умовно розділяється між домогосподарствами, які мешкають в даному приміщенні, і відповідно вказується кожному з них у залежності від кількості членів цих домогосподарств.

До загальної площі **не включається** площа:

сходових кліток, сіней, ліфтових холів, тамбурів;

зайнята виступними конструктивними елементами й опалювальними печами;

прибудованих приміщень, що **не опалюються** (терас, веранд, мансард, мезонінів);

окремо розташованих літніх кухонь, лазень, сараїв, альтанок тощо.

До житлової площі включається площа всіх житлових кімнат, які належать домогосподарству.

Якщо домогосподарство займає частину кімнати, то слід указати ту площу, яка припадає на її частку з усієї площі кімнати (наприклад, якщо кімнату розміром 24 кв.м займають два домогосподарства, які складаються з однієї та двох осіб, то на кожне домогосподарство припадає відповідно 8 кв.м і 16 кв.м).

Якщо домогосподарство займає тільки частину площі, а решту здає, то даному домогосподарству вказується розмір усієї як загальної, так і житлової площі, яка йому належить.

До четвертого запитання:

«Ви або члени Вашого домогосподарства маєте земельні ділянки сільськогосподарського призначення?»

Проставляється мітка, яка відповідає одному з наведених підказів.

«Так» - проставляється домогосподарствам, члени яких мають земельні ділянки сільськогосподарського призначення, виділені їм у приватну власність або користування та на умовах оренди для ведення особистого підсобного господарства, садівництва, городництва, сінокосіння і випасання худоби (за винятком земельних ділянок, виділених для ведення селянського (фермерського) господарства).

«Ні» - проставляється домогосподарствам, члени яких не мають земельних ділянок сільськогосподарського призначення, а також домогосподарствам, членам яких видані сертифікати на право на земельну частку (пай) без виділення ділянки в натурі.

До п'ятого запитання

«Якщо так, то на яких правах?»

Проставляється мітка, яка відповідає одному з наведених підказів.

«На правах приватної власності» - проставляється особам, які мають земельні ділянки, надані для: **будівництва, обслуговування житлового будинку і господарських будівель** (присадибні ділянки); **ведення особистого підсобного господарства; ведення садівництва** (садівничі кооперативи громадян, товариства, ділянки для індивідуального садівництва), а також земельні ділянки, передані громадянам у натурі при реформуванні колективних сільськогосподарських підприємств.

«На правах оренди» - проставляється домогосподарствам, члени яких уклали договори на оренду земельних ділянок.

«Інше» - проставляється домогосподарствам, члени яких мають земельні ділянки, надані їм у **користування** (постійне або тимчасове) для: **городництва; сінокосіння і випасання худоби** тощо.

Якщо члени даного домогосподарства мають декілька земельних ділянок з різними правами на них, то необхідно проставити мітки, що відповідають цим правам.

До шостого запитання

«Яка загальна площа Ваших земельних ділянок?»

Проставляється мітка, яка відповідає одному з наведених підказів.

При цьому вказується сумарна загальна площа всіх земельних ділянок, які надані членам даного домогосподарства.

До відома:

1 сотка = 100 кв.м

1 сотка = 0,01 га

10 соток = 0,10 га

До сьомого запитання

«Чи здаєте Ви свої земельні ділянки в оренду?»

Проставляється мітка, яка відповідає одному з наведених підказів.

«Так» - проставляється домогосподарствам, члени яких передали свої земельні ділянки у користування іншим суб'єктам. Наприклад, пай, що був виділений домогосподарству в натурі при реформуванні сільськогосподарського підприємства, віддано в оренду сільськогосподарському підприємству або іншому орендарю.

«Ні» - проставляється домогосподарствам, члени яких не передавали свої земельні ділянки у користування іншим суб'єктам.

Форма 2С «Переписний лист»

Окремий переписний лист (форма 2С) складається на кожну особу, уписану до форми 1.

Перед заповненням переписного листа в спеціально окреслених рамках проставляються реквізити: номер переписного відділу, номери інструкторської і лічильної дільниць, номер приміщення в межах лічильної дільниці, номер домогосподарства в межах приміщення, номер за порядком, під яким кожний член домогосподарства записаний в межах самостійного домогосподарства (графа 1 форми 1).

У спеціально окресленій рамці записуються прізвище та ініціали респондента (наприклад, Довженко С.В.).

Указівки до запису відповідей на запитання 1-13 переписного листа

До першого запитання

«Ваші родинні стосунки з особою, що записана першою у домогосподарстві»

Проставляється мітка, що відповідає одному з наведених підказів.

Члену домогосподарства, записаному першим, проставляється мітка **«член домогосподарства, записаний першим»**, усім іншим членам домогосподарства - мітка, що відповідає одному з перелічених підказів (наприклад, якщо опитуваний є сином, щодо члена домогосподарства, записаного першим, то слід проставити мітку, що відповідає підказу **«дочка, син»**). Якщо опитуваний має інше відношення споріднення або свояцтва до члена домогосподарства, записаного першим, крім перелічених, то

проставляється мітка, що відповідає підказу **«інший ступінь споріднення та свояцтва»**.

Якщо домогосподарство складається з однієї особи, то проставляється мітка **«член домогосподарства, записаний першим»**.

Особам, які постійно проживають у даному домогосподарстві і не споріднені з жодним з його членів (наприклад, няня, хатня робітниця), проставляється мітка **«не родич»**.

Особам, які постійно проживають в інституційних установах або тимчасово перебувають в установах з рухомим складом населення, за винятком тих з них, хто пов'язаний спорідненням або свояцтвом (наприклад, чоловік та дружина в будинку-інтернаті для громадян похилого віку та інвалідів або два брати, дві сестри в дитячому будинку), проставляється **«член домогосподарства, записаний першим»**.

Кожному члену домогосподарства (незалежно від віку, а також від того, чи перебуває він у шлюбі, чи ні), який має у складі домогосподарства обох батьків або тільки матер, у цьому запитанні форми 2С у спеціально окресленій рамці проставляється номер за порядком, під яким у межах домогосподарства записана його мати (рідна або нерідна), тобто номер, указаний перед її прізвищем у графі 1 форми 1. Якщо матері у складі домогосподарства немає, а є тільки батько, то проставляється номер батька. Якщо у складі домогосподарства немає ні матері, ні батька, то ніякий номер не проставляється.

До другого запитання *«Ваша статъ»*

Проставляється мітка, яка відповідає одному з наведених підказів.

До третього запитання

Мітка **«Тимчасово відсутній»** проставляється особам, яким у формі 1 у графах 3 і 4 записано причину відсутності і тривалість відсутності.

Мітка **«Тимчасово проживаючий»** проставляється особам, яким у формі 1 проставлено мітку «тимчасово проживаючий(чі) у даному приміщенні».

Тим особам, кому у формі 1 у графах 3 і 4 проставлені прочерки і мітка «тимчасово проживаючий(чі) у даному приміщенні» не проставлена, у цьому запитанні форми 2С ніяка мітка не проставляється.

До четвертого запитання *«Ваша дата народження»*

Відповідь про число, місяць і рік народження записується цифрами у спеціально окреслених рамках. Наприклад, якщо опитуваний народився 12

травня 1949 року, то слід записати «12», «5» і «1949»; якщо 6 листопада 1949 року, то «6», «11» і «1949».

Число, місяць і рік народження не можна записувати приблизно або з округленням (наприклад, народженим 9 або 11 числа не можна писати, що вони народилися 10 числа; народженим у 1939 році не можна писати, що вони народилися у 1940 р. і т.ін.). Якщо опитуваний зазначає рік народження, який закінчується на «0» або «5», то слід переконатися у тому, що він назвав його правильно, без округлення.

Після запису дати народження без додаткового опитування респондента за Допоміжною таблицею для визначення років осіб за відомим роком народження за станом на 5 грудня 2001 року (додаток 1) обліковець визначає і записує у спеціально окресленій рамці число років, які минули. Дітям, яким не виповнився один рік, записується «0» років.

До п'ятого запитання

«Ваше місце народження (укажіть: Автономна Республіка Крим, область, міста Київ, Севастополь, інша держава - назва)»

У відповіді на це запитання особам, які народилися на території України, записується одна з назв: Автономна Республіка Крим, Вінницька, Волинська, Дніпропетровська, Донецька, Житомирська, Закарпатська, Запорізька, Івано-Франківська, Київська, Кіровоградська, Луганська, Львівська, Миколаївська, Одеська, Полтавська, Рівненська, Сумська, Тернопільська, Харківська, Херсонська, Хмельницька, Черкаська, Чернівецька, Чернігівська області, міста Київ та Севастополь.

Тим, хто народився в інших державах записується назва держави, де вони народилися (наприклад, «Росія», «Казахстан», «Польща», «Угорщина» і т.ін.).

До шостого запитання

«Ваше етнічне походження (укажіть національність (народність) або етнічну групу)»

Записується національність (народність) або етнічна група, яку вказує сам респондент. Національність дітей визначається батьками. У разі виникнення ускладнень з визначенням національності дитини, коли батьки належать до різних національностей, перевага надається національності матері.

До сьомого запитання

«Ваші мовні ознаки»

а) Рідна мова.

У відповіді на запитання про рідну мову записується назва мови, яку сам респондент вважає своєю рідною мовою.

Рідна мова може не збігатися з національністю.

Якщо опитуваний утруднюється назвати будь-яку мову рідною мовою, то слід записати назву мови, якою він найкраще володіє або якою звичайно користується в побуті та вдома.

Рідна мова дітей, які ще не вміють говорити, та інших малолітніх дітей визначається батьками. Якщо батьки утруднюються визначити рідну мову дитини, то слід записати мову, якою звичайно розмовляють удома.

Рідною мовою глухонімих вважається мова, якою вони читають і пишуть, або мова, якою користуються члени їх домогосподарства чи ті особи, з якими вони переважно спілкуються.

б) Якщо Ваша рідна мова не українська, то вкажіть, чи володієте вільно українською мовою. (Особам, які вказали рідною мовою українську, у цій частині запитання ніякі мітки **не проставляються**).

«Так» проставляється респондентам, які вільно володіють українською мовою, тобто вміють читати, писати та вільно розмовляти або тільки вільно розмовляти українською мовою, в іншому випадку проставляється мітка «ні».

в) інша мова, якою Ви вільно володієте (укажіть).

Особам, які вільно володіють **іншою мовою**, тобто які вміють читати, писати та вільно розмовляти або тільки вільно розмовляти іншою мовою, записується назва цієї мови (російська, білоруська, молдавська, польська, англійська, німецька тощо).

Якщо респондент, крім рідної мови, вільно володіє трьома і більше мовами, то слід записати тільки ту з них, якою він володіє найкраще.

Особам, які не володіють вільно іншими мовами, а також дітям, які ще не вміють говорити, у цій частині запитання записується «ні».

До восьмого запитання

«Ваше громадянство»

Респондентам-громадянам України проставляється мітка **«Україна»**.

Особам, які не мають громадянства, проставляється мітка **«без громадянства»**.

Іноземцям у спеціальній рамці записується назва держави, громадянином якої вони є (наприклад, «Італія», «Росія»).

Особам, які мають два і більше громадянств іноземних держав, на вибір респондента записується назва однієї з держав.

Громадянство дітей віком до 15 років визначається батьками.

До дев'ятого запитання

«Ваш сімейний стан

(для осіб віком 15 років і старших)»

Особам віком 15 років і старшим проставляється мітка, яка відповідає одному з наведених підказів.

«Ніколи не перебував (ла) у шлюбі» - проставляється особам, які ніколи не перебували в шлюбі.

«Перебуваю у зареєстрованому шлюбі» - проставляється особам, які на даний час перебувають у шлюбі, зареєстрованому в органах РАГС.

«Перебуваю у незареєстрованому шлюбі» - проставляється особам, які на даний час перебувають у шлюбі, який не зареєстровано в органах РАГС.

«Удівець, удова» - проставляється особам, які раніше перебували в шлюбі (незалежно від того, чи був шлюб зареєстрований, чи ні), який закінчився у зв'язку зі смертю чоловіка (дружини), і не взяли нового шлюбу.

«Розлучений(на)» - проставляється особам, які раніше перебували в зареєстрованому шлюбі, а на даний момент у шлюбі не перебувають і їхнє розлучення оформлено РАГСом.

«Розійшовся(лася)» - проставляється особам, які раніше перебували в зареєстрованому шлюбі, але на даний час у шлюбі не перебувають і їх розлучення в органах РАГС не оформлене, а також особам, які раніше перебували у незареєстрованому шлюбі, але в даний час розійшлися.

Якщо в складі домогосподарства є подружжя, то в спеціально окресленій рамці чоловіку слід проставити номер, під яким у межах домогосподарства (графа 1 форми 1) записана його дружина, а дружині - номер, під яким записано її чоловіка. Якщо в складі домогосподарства записано тільки одного з подружжя (чоловіка або дружину), то номер не проставляється.

Особам молодше 15 років відповідь на це запитання, як правило, не заповнюється; лише у випадку, якщо респонденти дійсно перебувають у шлюбі, слід відмітити відповідний підказ.

До десятого запитання

«Ваша освіта

(для осіб віком 6 років і старших)»

Особам віком 6 років і старшим проставляється мітка, яка відповідає одному з наведених підказів.

При визначенні рівня освіти респондента слід мати на увазі, що рівні освіти, які згідно з чинним законодавством установлені в Україні з 1996 року, умовно відповідають освітнім рівням, що діяли до 1996 року, таким чином:

Діючі рівні освіти

повна вища

базова вища

початкова вища

-

повна загальна середня

базова загальна середня

початкова загальна

Рівні освіти, які діяли до 1996 р.

- вища

-

- середня-спеціальна

- незакінчена вища

- середня загальна

- неповна середня

- початкова

«Повна вища» - проставляється тим, хто закінчив вищий навчальний заклад - академію, інститут, консерваторію, університет та інші прирівняні до них вищі навчальні заклади, які надають освітньо-кваліфікаційний рівень: спеціаліст, магістр.

«Базова вища» - проставляється тим, хто закінчив вищий навчальний заклад - коледж та інші прирівняні до нього вищі навчальні заклади, які дають освітньо-кваліфікаційний рівень: бакалавр.

«Початкова вища» - проставляється тим, хто закінчив технікум, училище або інші прирівняні до них вищі навчальні заклади, які дають освітньо-кваліфікаційний рівень: молодший спеціаліст, а також тим, хто в 1996 році і раніше закінчив технікум, училище або інший середній спеціальний навчальний заклад.

«Незакінчена вища» - проставляється тим, хто в 1996 році і раніше навчався у вищих навчальних закладах, пройшли половину або більше половини строку навчання, але не завершили його. Тим, хто в 1996 році і раніше навчався у вищих навчальних закладах і пройшли менше половини строку навчання, проставляється рівень освіти, який вони мали до вступу до вищого навчального закладу.

«Повна загальна середня» - проставляється тим, хто:
закінчив старшу школу: одинадцятирічну, десятирічну;
закінчив дореволюційну гімназію, реальне училище, комерційне училище або іншу середню загальноосвітню школу.

Особам, які закінчили професійно-технічний навчальний заклад і здобули поряд з професією та кваліфікацією «кваліфікований робітник» повну загальну середню освіту або здобули професію та отримали кваліфікацію «кваліфікований робітник» на базі середньої освіти, - проставляється **«повна загальна середня»**; іншим особам - той рівень освіти, який вони мали до вступу до цього навчального закладу.

«Базова загальна середня» відмічається тим, хто закінчив основну школу, тобто тим, хто:

закінчив восьмирічну школу в 1963-1989 роках; семирічну школу або 7 класів у 1961 році і раніше; 8, 9 класів середньої школи в 1963-1989 роках; 10 класів школи-одинадцятирічки;

навчається в 10-11-му класах; у професійно-технічному навчальному закладі (крім осіб з повною загальною середньою освітою);

вибув з 8-го класу в 1959/60 навчальному році і раніше; з 9-го класу в 1988/89 навчальному році і раніше; з 10-11-го класів або з професійно-технічного навчального закладу (крім осіб із повною загальною середньою освітою).

«Початкова загальна» - проставляється тим, хто:

закінчив початкову школу або 3 класи в 1972 році і пізніше; 4-6 класів; 7 класів у 1960 році і пізніше; 8 класів у 1990 році і пізніше;

навчається в 5-9-му класах;

вибув з 4-го класу в 1972/73 навчальному році і пізніше; з 5-7-го класів; з 8-го класу в 1960/61 навчальному році і пізніше; з 9-го класу в 1989/90 навчальному році і пізніше.

«Не маю початкової загальної» - проставляється особам у віці 6 років і старшим (як тим, хто навчається, так і тим, хто не навчається), які не мають початкової загальної освіти, але вміють читати та писати будь-якою мовою або тільки читати (хоча б повільно).

При визначенні рівня освіти осіб, які не одержали повної загальної середньої освіти, слід керуватись Допоміжною таблицею (додаток 2).

Особам віком 6 років і старшим, які не вміють читати, проставляється мітка **«неписьменний(на)»**.

Закінчення заочних і вечірніх навчальних закладів, а також екстернату прирівнюється до закінчення відповідних навчальних закладів.

Тим, хто закінчив навчальні заклади, що не дають загальної освіти (наприклад, інструкторсько-ревізорські школи, курси перепідготовки та підвищення кваліфікації і т.ін.), а також тим, хто навчається в цих навчальних закладах, відмічається освіта, здобута ними до вступу до цих навчальних закладів.

Дітям молодше 6 років відповідь на це запитання не заповнюється.

При виникненні утруднень з визначенням рівня освіти, необхідно у рамочці **«Навчальний заклад, який закінчив, скільки класів(курсів), у якому році»** записати назву вищого за типом навчального закладу, який закінчив опитуваний. У спеціально окреслених рамках записати, скільки класів (курсів) закінчив і в якому році.

До одинадцятого запитання

*«Ви закінчили професійно-технічний навчальний заклад
(для осіб віком 15 років і старших)»*

Особам віком 15 років і старшим проставляється мітка, яка відповідає одному з наведених підказів.

«Так» - проставляється тим, хто закінчив у будь-якому році середнє або інше професійно-технічне училище, ремісниче училище, галузеве професійне училище (ГПУ), школу фабрично-заводського навчання (ФЗН) або фабрично-заводського учнівства (ФЗУ), а також технічне училище (ТУ).

Особам, які не закінчили професійно-технічний навчальний заклад, а також тим, хто навчається в професійно-технічному навчальному закладі в даний час, проставляється **«ні»**.

До дванадцятого запитання

*«Тип навчального закладу, у якому Ви навчаєтесь
(для осіб віком 6 років і старших)»*

Особам віком 6 років і старшим, які навчаються в усіх денних, вечірніх і заочних навчальних закладах і на курсах зі строком навчання 12 місяців і

більше незалежно від того, з відривом чи без відриву від виробництва вони навчаються, проставляється мітка, що відповідає одному з наведених підказів.

«Вищий» - проставляється тим, хто навчається у вищих навчальних закладах - академіях, університетах, інститутах, коледжах, технікумах, училищах тощо.

«Професійно-технічний» - проставляється тим, хто навчається в професійно-технічних училищах, професійно-художніх училищах, професійних училищах соціальної реабілітації, училищах-агрофірмах, училищах-заводах, навчально-виробничих центрах, центрах підготовки і перепідготовки робітничих кадрів, навчально-курсівих комбінатах, інших типах закладів, що дають робітничу професію.

«Загальноосвітній» - проставляється тим, хто навчається в старших, основних, початкових денних школах (включаючи школи-інтернати), вечірніх (змінних) школах (класах), групах з очною, заочною формами навчання при загальноосвітніх школах, а також у школах для дітей з дефектами розумового і фізичного розвитку.

«Інший навчальний заклад (курси)» - проставляється тим, хто навчається у школах та на курсах зі строком навчання 12 місяців і більше, що не дають загальної освіти (наприклад, курси перепідготовки та підвищення кваліфікації, підготовчі курси при навчальних закладах), а також на курсах, що дають професійну освіту.

Тим, хто навчається одночасно в двох навчальних закладах, слід зазначити вищий за типом навчальний заклад.

«Не навчаюсь» відмічається особам віком 6 років і старшим, які ніде не навчаються, а також учням гуртків незалежно від тривалості строку навчання.

Дітям віком молодше 6 років відповідь на це запитання не заповнюється.

Для осіб віком до 7 років, які не відвідують школу, указати, чи відвідують дошкільний заклад.

«Так» відмічається дітям, які відвідують дошкільні заклади - дитячі ясла, ясла-сади, дитячі сади тощо. Якщо на момент Перепису населення дитина тимчасово не відвідує дошкільний заклад, наприклад з причини хвороби, їй проставляється «так».

«Ні» - проставляється дітям віком до 7 років, які не відвідують дошкільні заклади.

До тринадцятого запитання *«Ваші джерела засобів існування»*

Перед тим, як задати запитання, слід вручити респонденту картку з переліком джерел засобів існування.

Респондент, після ознайомлення з карткою, визначає одне або декілька джерел засобів існування з числа перелічених. На підставі отриманої відповіді в переписному листі проставляються мітки, що відповідають одному або декільком з наведених підказів.

У спеціально окресленій рамці необхідно записати номер джерела засобів існування, який респондент вважає для себе **основним**. При цьому основним джерелом засобів існування слід уважати те джерело, дохід від якого становить найбільшу частину в сукупному доході респондента.

«Робота на підприємстві, в організації, установі, селянському (фермерському) господарстві» - проставляється особам, які уклали письмовий трудовий договір, контракт або мають усну домовленість із адміністрацією підприємства, організації, установи або з окремою особою про умови трудової діяльності та її оплати і **працюють за наймом** на підприємствах, в організаціях, установах будь-яких форм власності, наприклад на державному або комунальному підприємстві, у селянському (фермерському) господарстві, акціонерному товаристві, приватному, сумісному підприємстві, громадській або релігійній організації, фонді, виробничому кооперативі тощо.

Це джерело як засіб існування проставляється також:
особам, обраним на виборні посади;
пенсіонерам і студентам, які мають постійну роботу;
тим, хто навчається на курсах перепідготовки і підвищення кваліфікації;

особам, які навесні, улітку або восени працювали на сезонних роботах (наприклад, на торфорозробках, лісосплаві, у водному транспорті, рибальстві), хоча на момент Перепису населення не працюють;

членам родини, які працюють на сімейному підприємстві за плату на загальних підставах;

жінкам, які перебували у відпустці для догляду за дитиною, доки вона (дитина) досягне віку трьох або шести років;

особам, які перебували у відпустці без збереження або з частковим збереженням заробітної плати з ініціативи адміністрації підприємства, організації, установи;

особам, які не працюють три тижні і менше у зв'язку зі зміною місця роботи;

особам, які виконували або виконують оплачувану громадську роботу, отриману через службу зайнятості.

«Робота в окремих громадян» - проставляється тим особам, які працюють в окремих громадян за наймом (особистим секретарям, хатнім робітницям, нянькам, водіям, охоронцям тощо).

«Робота на власному підприємстві» - проставляється особам, які займаються трудовою діяльністю на власному підприємстві як індивідуальні власники підприємства або як члени колективу власників підприємства з метою здобуття прибутку або сімейного доходу грошима чи натурою.

До колективних власників належать: члени виробничих кооперативів (крім працівників кооперативів за наймом), члени товариств та інших колективних підприємств. Особи, які працюють на власному підприємстві, можуть здійснювати свою виробничу діяльність як із залученням найманих працівників, так і без їх залучення.

«Робота на індивідуальній основі» - проставляється особам, які самостійно забезпечують себе роботою і не перебувають у штаті будь-якого підприємства, установи, організації (індивідуальна трудова діяльність: зубний лікар, перукар, фотограф тощо); особам, зайнятим підприємницькою діяльністю, включаючи виробничу або ремесло (наприклад, індивідуальна діяльність у сфері торгівлі, індивідуального ремонту квартир, пошиття одягу тощо), а також особам вільних професій, зайнятих творчою діяльністю, що приносить доход, які не перебувають у штаті будь-якого підприємства, організації та установи (письменники, композитори тощо).

«Робота у власному селянському (фермерському) господарстві» - проставляється особам, які зайняті у власному селянському (фермерському) господарстві, зареєстрованому в установленому порядку, яке використовує власну або орендовану землю та майно, виробляє сільськогосподарську продукцію та займається її переробкою і реалізацією. При цьому власником такого господарства може бути або окрема особа, або домогосподарство в цілому, або його частина.

«Робота на сімейному підприємстві без оплати праці» - проставляється особам, які виконують будь-яку неоплачувану роботу на приватному або сімейному підприємстві, фермерському господарстві, яке належить одному з членів домогосподарства цієї особи.

«Робота в особистому підсобному господарстві» - проставляється особам, зайнятим в особистому підсобному господарстві діяльністю, яка пов'язана з виробництвом сільськогосподарської продукції або доглядом за худобою, незалежно від того, чи ця продукція буде використана на продаж (обмін), чи для особистого споживання.

«Прибуток від власності» - проставляється:

особам, які отримують прибуток від власного підприємства (при цьому власник підприємства на ньому не працює);

особам, які отримують прибуток у вигляді орендної плати за здані в оренду земельні ділянки, житлові приміщення, дачі, гаражі та інше майно, яке є власністю даної особи;

особам, які отримують прибуток у вигляді виплати відсотків за грошовими вкладками, за кредит, за позики банку;

власникам акцій (акціонерам), що одержують прибуток у вигляді виплати дивідендів від акціонерного товариства, курсової різниці за реалізовані акції тощо.

«Пенсія» - проставляється особам, які одержують пенсію за віком, інвалідністю, за вислугу років, у зв'язку з втратою годувальника, соціальну пенсію. При цьому «пенсія» проставляється особам, яким вона призначена, а не тим, хто її одержує (наприклад, пенсія у зв'язку з утратою годувальника,

що призначена на дітей, відмічається дітям, а не матері або батьку, навіть якщо вони одержують цю пенсію).

«Стипендія» - проставляється особам, які навчаються і одержують стипендію (включаючи стипендіатів, яким стипендія виплачується підприємствами, організаціями або службою зайнятості, що направили їх на навчання).

«Допомога (крім допомоги по безробіттю)» відмічається особам, які одержують державну соціальну допомогу. При цьому вона відмічається тим особам, яким допомога призначена, а не тим, хто її одержує.

Наприклад, матерям або особам, які їх замінюють, відмічається:

допомога у зв'язку з вагітністю та пологами;

допомога для догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку;

грошові виплати матерям (батькам), зайнятим доглядом трьох і більше дітей віком до 16 років;

допомога для догляду за дитиною-інвалідом;

допомога на дітей віком до 16 років (учнів - до 18 років);

допомога на дітей одиноким матерям;

допомога на дітей військовослужбовців строкової служби;

допомога на дітей, які перебувають під опікою, піклуванням.

«Допомога по безробіттю» - проставляється працездатним громадянам працездатного віку, які зареєстровані в державній службі зайнятості як безробітні і отримують допомогу по безробіттю або матеріальну допомогу по безробіттю.

«Інший вид державного забезпечення» - проставляється вихованцям дитячих будинків, будинків дитини і шкіл-інтернатів; особам, що живуть у будинках-інтернатах для осіб похилого віку та інвалідів, тощо; особам, які перебувають на забезпеченні державних або громадських організацій.

«На утриманні інших осіб» відмічається особам, зайнятим у домашньому господарстві приготуванням їжі, доглядом за дітьми чи іншими родичами тощо, та іншим особам, які живуть за рахунок коштів родичів або інших осіб.

Мітка **«на утриманні інших осіб»** - проставляється також особам, на яких виплачуються аліменти. Наприклад, якщо аліменти виплачуються на неповнолітніх дітей, незважаючи на те, що одержує їх мати (батько), мітка **«на утриманні інших осіб»** проставляється дітям, а не матері (батьку).

«Інше джерело» - проставляється особам, джерелом засобів існування яких є якесь інше джерело, що не входить до складу означених вище (наприклад, заощадження), а також служителям культу (священикам, равінам тощо)

Особам, які не працюють 22 дні і більше у зв'язку із зміною місця роботи, проставляється їх джерело засобів існування (наприклад, **«на утриманні інших осіб»**, **«інше джерело»** тощо).

Указівки до запису відповідей на запитання 14-19 переписного листа

Запитання 14-19 форми 2С заповнюються тільки для респондентів, які постійно проживають у даному приміщенні (включаючи тимчасово відсутніх). Особам, які проживають у даному приміщенні тимчасово, тобто тим, кому у формі 1 проставлена мітка «тимчасово проживаючий(чі) у приміщенні», відповіді на запитання 14-19 форми 2С не заповнюються.

До чотирнадцятого запитання

«Повна назва установи, організації, підприємства, власної справи, де Ви зайняті основною роботою, вид діяльності (укажіть)»

Відповідь на це запитання записується особам, яким у запитанні 13 переписного листа «Ваші джерела засобів існування» проставлені мітки з 1 до 7 «робота...». Зазначеним особам записується **повна** назва того підприємства, установи, організації, де вони працюють із зазначенням **виду його діяльності**. **При цьому назву і вид діяльності підприємства, установи, організації, де працює респондент, слід записувати докладно.** (Наприклад, треба записати завод «Сокіл» - листопрокатне підприємство, а не просто завод «Сокіл»; фабрика «Ластівка» - пошив верхнього одягу, а не фабрика «Ластівка»).

В окремих випадках можна зазначати тільки вид діяльності або **виробництва** цього підприємства, установи або організації (наприклад, машинобудівний завод, торговельна фірма, підприємство з закупівлі та продажу комп'ютерного обладнання, організація із створення програмного забезпечення тощо).

Назву підприємства, установи, організації не можна записувати скорочено (наприклад, не можна писати КВРЗ, слід записати «Київський вагоноремонтний завод»). Припускаються записи тільки загальновідомих скорочень найменувань (наприклад, РАГС, НДІ тощо).

Особам, які працюють в організаціях торгівлі, записується повна назва організації із зазначенням її виду діяльності (наприклад, магазин-склад «Майстер», оптова торгівля будівельними матеріалами; магазин «Волошка», роздрібна торгівля продовольчими товарами; супермаркет «Зоряний», роздрібна торгівля продовольчими і непродовольчими товарами).

Особам, які працюють у будівельних організаціях, фірмах тощо, записується повна назва організації із зазначенням її виду діяльності або виконуваної роботи (наприклад, будівельно-монтажне управління № 7, будівництво житлових будинків; будівельна фірма «Обрій», установлення електроопалювального обладнання).

Особам, які працюють в їдальнях, медичних пунктах, перукарнях тощо при підприємствах, установах, організаціях, записується назва їдальні, медичного пункту, перукарні і т. ін., а не назва підприємства, установи, організації, працівників якого вони обслуговують (наприклад, їдальня школи № 182, медичний пункт верстатобудівного заводу).

Особам, які працюють у багатопрофільних виробничих організаціях, фірмах тощо, спочатку записується повна назва конкретного підприємства або підрозділу, де працює респондент, а вже потім зазначається назва тієї організації чи фірми, до складу якої входять ці підприємства та підрозділи (наприклад, плодоконсервний завод агрофірми «Таврія», швейна майстерня комбінату побутового обслуговування «Центральний»).

Особам, які працюють у селянському (фермерському) господарстві, потрібно вказати їх спеціалізацію, тобто записується: «селянське (фермерське) господарство, вирощування овочевих культур» або «селянське (фермерське) господарство, розведення великої рогатої худоби». Якщо ці господарства мають декілька видів діяльності (спеціалізації), то вказується той з них, який приносить найбільший прибуток у поточному році.

Особам, які працюють в окремих громадян за наймом, записується «в окремих громадян».

Особам, які працюють на власному підприємстві, записується назва підприємства і зазначається вид його діяльності (наприклад, майстерня «Світязь» з ремонту взуття, фірма «Оріон» з ремонту та обслуговуванню автомобілів тощо).

Особам, які зайняті індивідуальною трудовою діяльністю, записується «індивідуальна трудова діяльність» із зазначенням її виду (наприклад, «індивідуальна трудова діяльність, ремонт телевізорів» або «індивідуальна трудова діяльність, роздрібна торгівля тютюновими виробами» тощо).

Особам, які безоплатно працюють на сімейному підприємстві, записується повна назва цього підприємства і зазначається вид його діяльності (наприклад, «фірма «Людмила», прання білизни»).

Особам, зайнятим **тільки** в особистих підсобних господарствах (сільськогосподарськими роботами і (або) доглядом за худобою), записується «особисте підсобне господарство».

Особа, які мають два або декілька місць роботи (сумісники), а також особам, які працюють частину року на одному підприємстві (в установі, організації), а частину - на другому, записується повна назва того підприємства (установи, організації), роботу на якому опитуваний вважає для себе основною, і зазначається вид його діяльності.

Особам, які навесні, улітку або восени працювали на сезонних роботах (наприклад, на торфорозробках, лісосплаві, у водному транспорті, рибальстві), а на момент Перепису населення не працюють, записується повна назва місця роботи в останньому сезоні.

Жінкам, які перебувають у відпустці для догляду за дитиною, доки вона (дитина) досягне віку трьох або шести років, записується повна назва підприємства, установи, організації, де вони є у штаті, та зазначається вид діяльності цього підприємства, установи або організації.

Особам, які не працюють три тижні і менше у зв'язку зі зміною місця роботи, записується «змінює роботу» і вказується повна назва останнього місця роботи із зазначенням виду його діяльності. Особам, які не працюють 22 дні і більше у зв'язку зі зміною роботи, записується «ні».

Учням курсового, групового або індивідуального учнівства записується повна назва підприємства, де вони проходять **виробниче** навчання із зазначенням виду його діяльності.

Усім іншим учням, включаючи учнів галузевих професійних училищ, записується «**ні**».

Якщо учень **постійно** працює на підприємстві, в установі, організації тощо або працює на індивідуальній основі, то записується повна назва підприємства (установи, організації тощо), де він працює, і зазначається вид діяльності цього підприємства.

Тим, хто навчається на курсах перепідготовки і підвищення кваліфікації, записується повна назва місця роботи із зазначенням виду його діяльності.

Особам, які мають будь-яку **постійну** роботу і одночасно одержують пенсію, допомогу, стипендію або зайняті в особистому підсобному господарстві, записується повна назва підприємства (установи, організації, тощо), де вони працюють, із зазначенням виду його діяльності.

Особам, які працюють на індивідуальній основі і одночасно одержують пенсію, допомогу, стипендію або зайняті в особистому підсобному або домашньому господарстві, записується «індивідуальна трудова діяльність» із зазначенням її виду.

Якщо респондент працює на підприємстві як звільнений працівник профкому, то слід записати: профком авторемонтного заводу «Якір», а не лише назву авторемонтного заводу «Якір».

Особам, які зайняті в сфері релігійних культів, записуються назва і місце проведення релігійних служб (церква, костел, мечеть, синагога, монастир тощо). Особам, які працюють на підприємствах, що належать релігійним організаціям, записується назва підприємства, а не назва релігійної організації (наприклад, особам, які зайняті виданням газет та журналів релігійних організацій, записується назва видавництва).

Непрацюючим пенсіонерам, стипендіатам, а також пенсіонерам і стипендіатам, які мають **тимчасову** роботу або зайняті в особистому підсобному господарстві; вихованцям дитячих будинків і будинків дитини; особам, що живуть у будинках-інтернатах для престарілих і інвалідів, та іншим особам, що перебувають на забезпеченні держави, а також утриманцям окремих осіб та іншим непрацюючим особам записується «**ні**».

До п'ятнадцятого запитання

«Ваше заняття на основній роботі

(укажіть докладну назву професії, посади або роботи, що виконується Вами)»

Особам, що мають заняття, яке дає заробіток або доход, записується найменування цього заняття **за тим місцем роботи, яке вказано у відповіді на запитання 14 форми 2С.**

Заняття слід записувати докладно. Не можна писати «завідувач», «майстер», «машиніст», «оператор», а треба вказати, наприклад: «завідувач редакції», «завідувач бібліотеки», «майстер буровий», «майстер-підричник», «машиніст конвеєра», «машиніст електровоза».

«Різноробочий» записується тільки зайнятим на різних некваліфікованих роботах (крім сільськогосподарських), а в інших випадках необхідно з'ясувати характер роботи і записати, наприклад, «вантажник», «мийник посуду», а не «різноробочий».

Якщо респондент працює в сільськогосподарському підприємстві і має конкретне заняття, то записується це заняття (наприклад, «доярка», «телятниця», «зоотехнік», «бригадир тракторної бригади», «садівник», «виноградар» і т.ін.). Якщо респондент виконує різні сільськогосподарські роботи і не має конкретного заняття, то записується «сільське господарство».

«Сільське господарство» записується також працівнику у власному селянському (фермерському) господарстві.

Особам, що зайняті на індивідуальній основі творчою діяльністю, записується «композитор», «письменник» тощо. Іншим особам, які працюють на індивідуальній основі, записується найменування ремесла, заняття (наприклад, «швачка», «пічник», «пастух», «фотограф», «зубний лікар» тощо).

Тим, що працюють в окремих громадян за наймом записується назва конкретно виконуваної роботи (наприклад, «особистий секретар», «хатня робітниця», «нянька», «водій», «охоронець» тощо).

Якщо респондент є керівником підприємства за наймом, то слід вказати, наприклад, «директор фірми», «комерційний директор підприємства» тощо.

Якщо респондент є власником підприємства або організації, то слід записати «керівник власного підприємства» або «власник організації», виходячи із відповіді на запитання 14 форми 2С.

Особам, які працюють за сумісництвом; тим, хто працює частину року на одному підприємстві (в установі, організації), а частину - на другому; тим, хто навесні, улітку або восени працювали на сезонних роботах, а на момент Перепису населення не працюють, записується заняття за тим місцем роботи, яке вказано у відповіді на запитання 14 форми 2С.

Жінкам, які перебувають у відпустці для догляду за дитиною, доки вона (дитина) досягне віку трьох або шести років, записується заняття за тим місцем роботи, яке вказано у відповіді на запитання 14 форми 2С.

Особам, які не працюють три тижні і менше у зв'язку зі зміною місця роботи, записується заняття за останнім місцем роботи. Особам, які не працюють 22 дні і більше у зв'язку зі зміною місця роботи, записується «ні».

Учням курсового, групового або індивідуального учнівства записується спеціальність (наприклад, «учень-фрезерувальник»).

Усім іншим учням, включаючи учнів галузевих професійних училищ, записується «ні».

Якщо учень має **постійну** роботу або заняття, записується це заняття або робота.

Тим, хто навчається на курсах перепідготовки і підвищення кваліфікації, записується заняття за місцем роботи, яке вказано у відповіді на запитання 14 переписного листа.

Особам, які мають будь-яку **постійну** роботу або заняття й одночасно одержують пенсію, допомогу, стипендію або зайняті в особистому підсобному господарстві, записується виконувана робота або заняття.

Особам, зайнятим **тільки** у своїх підсобних господарствах (сільськогосподарськими роботами і (або) доглядом за худобою), записується «особисте підсобне господарство».

Непрацюючим пенсіонерам і стипендіатам, а також пенсіонерам і стипендіатам, які мають **тимчасову** роботу або зайняті в особистому підсобному господарстві; вихованцям дитячих будинків і будинків дитини; особам, що живуть у будинках-інтернатах для осіб похилого віку і інвалідів, та іншим особам, що перебувають на забезпеченні держави, а також утриманцям окремих осіб та іншим непрацюючим особам записується «ні».

До шістнадцятого запитання *«Місцезнаходження Вашої роботи»*

Відповідь на це запитання заповнюється всім особам, кому заповнено відповіді на запитання 14 та 15 форми 2С.

Мітка **«На території проживання»** - проставляється тим, чиє місце роботи знаходиться на території їх постійного (звичайного) місця проживання.

Працівникам на території, яка не збігається з місцем постійного (звичайного) проживання, слід записати одну з назв: Автономна Республіка Крим, Вінницька, Волинська, Дніпропетровська, Донецька, Житомирська, Закарпатська, Запорізька, Івано-Франківська, Київська, Кіровоградська, Луганська, Львівська, Миколаївська, Одеська, Полтавська, Рівненська, Сумська, Тернопільська, Харківська, Херсонська, Хмельницька, Черкаська, Чернівецька, Чернігівська області, міста Київ та Севастополь або назву іншої держави.

Наприклад, якщо опитуваний постійно проживає у Донецькій області, а працює у Луганській області або в Росії, то слід указати «Луганська область» або «Росія».

До сімнадцятого запитання *«Ваше становище у занятті (ким Ви працюєте)»*

Проставляється мітка, що відповідає одному з наведених підказів.

Становище осіб у занятті, як правило, визначається місцем роботи і заняттям, тобто відповіддю на запитання 14 та 15 форми 2С.

«Працює за наймом» - проставляється особам, які працюють за трудовим договором, контрактом або усною домовленістю з адміністрацією

підприємства, організації, установи будь-якої форми власності або з окремою особою і одержують винагороду у вигляді оплати праці (як грошима, так і натурою).

Ця мітка проставляється також особам:

обраним на виборні посаді;

членам родини, які працюють на сімейному підприємстві з оплатою праці на загальних підставах;

особам, працюючим за наймом у сфері релігійних культів.

«Член колективного підприємства, кооперативу» - проставляється особам, які володіють часткою майна підприємства (кооперативу), що виробляє товари та надає послуги, на якому вони працюють. При цьому кожний член колективу власників має однакові з іншими членами права у вирішенні питань організації виробництва, збуту продукції, інвестування, розподілу прибутків тощо.

«Роботодавець» - проставляється особам, які управляють своїм власним підприємством або займаються на самостійній основі професійною або комерційною діяльністю і наймають для виконання цієї роботи одного або більше працівників.

«Самозайнятий(а)» - проставляється особам, які управляють своїм власним підприємством або займаються на самостійній індивідуальній основі професійною або комерційною діяльністю і не наймають для виконання цієї роботи працівників.

«Член сім'ї, що працює без зарплати» - проставляється особам, що працюють без установленого розміру оплати та юридичного оформлення трудових відносин на сімейному підприємстві, яке очолює один із членів домогосподарства, а прибутком користуються всі члени домогосподарства.

До вісімнадцятого запитання

«У цьому населеному пункті Ви проживаєте безперервно з народження?»

Проставляється мітка, що відповідає одному з підказів.

«Так» відмічається особам, які проживають у даному населеному пункті безперервно з народження.

Безперервність проживання не залежить від наявності прописки та її характеру (постійна або тимчасова) і не порушується від зміни адреси в межах одного і того самого міського поселення або сільської місцевості одного і того самого адміністративного району.

Безперервність проживання також не порушує:

- вибуття з даного населеного пункту для проходження строкової військової служби та за кордон у службове відрядження;

- усі виїзди з даного населеного пункту на строк менше 12 місяців.

«Ні» - проставляється особам, які проживають у міському поселенні не з народження, включаючи тих, хто народився тут, але виїжджав для постійного проживання (на строк 12 місяців і більше) в інше міське поселення або сільську місцевість.

«Ні» - проставляється особам, які проживають у сільській місцевості даного адміністративного району не з народження, включаючи тих, хто народився тут, але виїжджав для постійного проживання (на строк 12 місяців і більше) у міське поселення або сільську місцевість іншого адміністративного району.

Особам, які відповіли **«ні»**, заповнюються такі запитання:

а) якщо «ні», то вкажіть рік, з якого безперервно проживаєте.

Зазначається рік, з якого респондент безперервно проживає у даному міському поселенні або сільській місцевості даного адміністративного району. Особам (як народженим у даному населеному пункті, так і тим, які проживають в ньому не з народження), що виїжджали з цього населеного пункту в інші місця проживання на строк 12 місяців і більше, указується рік, у якому вони востаннє повернулися до даного населеного пункту.

Крім того, якщо час переїзду припадає на період з 5 грудня 2000 року до 5 грудня 2001 року, то слід проставити відповідну мітку.

б) місце попереднього проживання (укажіть).

Для тих, чиє місце попереднього проживання було в Україні, указується одна з назв: Автономна Республіка Крим, Вінницька, Волинська, Дніпропетровська, Донецька, Житомирська, Закарпатська, Запорізька, Івано-Франківська, Київська, Кіровоградська, Луганська, Львівська, Миколаївська, Одеська, Полтавська, Рівненська, Сумська, Тернопільська, Харківська, Херсонська, Хмельницька, Черкаська, Чернівецька, Чернігівська області, міста Київ та Севастополь. Для тих, хто прибув з іншої держави, записується її назва.

в) тип населеного пункту, з якого прибув.

Проставляється мітка, що відповідає одному з підказів.

Якщо опитуваний у даний населений пункт прибув з міста або селища міського типу, то проставляється мітка **«міський»**, якщо з сільського населеного пункту, то - **«сільський»**. При цьому адміністративно-територіальні зміни, що відбулися після виїзду респондента з попереднього місця постійного проживання, не враховуються. Наприклад, якщо сільський населений пункт, в якому респондент проживав до виїзду в даний населений пункт, потім було перетворено на міське поселення або включено в межу міста, то в пункті **«б»** відмічається **«сільський»**.

У запитанні **г) Чи Ви є:** для осіб, які є біженцями або депортованими слід проставити відповідну мітку.

Біженцями вважаються прибулі в Україну іноземці (або особи без громадянства), які внаслідок обґрунтованих побоювань стати жертвою переслідувань за ознаками раси, національної належності, ставлення до релігії, громадянства, належності до певної соціальної групи або політичних переконань були вимушені залишити територію країни, громадянами якої вони є (або територію країни свого постійного проживання), і не можуть або не бажають користуватися захистом цієї країни через зазначені побоювання, та щодо яких у порядку та за умов, визначених законодавством України, прийнято рішення про надання їм статусу біженця.

Депортованими вважаються прибулі в Україну особи (а також члени їх сімей - дружина /чоловік/, діти, онуки), які були примусово виселені за межі теперішньої території України з рідних місць або територій компактного проживання і стосовно яких проводилася репресивна політика з вилученням майна, установлення режиму спецпоселень, обмежень політичних, громадських, соціальних, економічних і культурних прав і які в даний час повернулися на історичну батьківщину.

До дев'ятого запитання
«Ви народжували дітей
(для жінок віком 15 років і старших)?»

Жінкам віком 15 років і старшим (як тим, які перебувають, так і тим, які не перебувають у шлюбі /зареєстрованому або незареєстрованому/) проставляється мітка, що відповідає одному з підказів.

Якщо проставлена мітка **«так»**, то в пункті **«а) скільки дітей народили»** вказується **загальне** число народжених жінкою дітей (за винятком мертвонароджених) незалежно від того, чи живі всі діти в даний час, чи ні і чи перебувають вони в домогосподарстві з цією жінкою, чи проживають окремо. При цьому всиновлені або патроновані діти, а також діти чоловіка від попереднього шлюбу в число дітей, яких народила дана жінка, не включаються.

З числа народжених жінкою дітей у пункті **«б) скільки з них живі»** вказується число дітей, які живі на момент Перепису населення. Якщо з числа народжених жінкою дітей у живих на момент Перепису населення не залишилося жодної дитини, то в пункті **«б»** проставляється **«0»**.

Відповіді в пунктах **«а»** і **«б»** записуються у спеціально окреслених рамках цифрами (наприклад, 1; 2; 3; ...10 тощо).

Якщо жінка не народила жодної дитини, то проставляється мітка **«ні»**, а в пунктах **«а»** і **«б»** записується **«0»**.

Особам віком молодше 15 років відповіді на ці запитання, як правило, не заповнюються. Тільки якщо опитувана жінка народила дітей, то слід записати число народжених нею дітей і вказати, скільки з них живі.

ПАМ'ЯТКА ПРО ПОРЯДОК ОПИТУВАННЯ НАСЕЛЕННЯ

Перш ніж заповнювати список проживаючих у приміщенні та переписні листи, обліковець повинен:

1. З'ясувати, скільки домогосподарств перебуває в даному приміщенні (одноквартирному будинку, квартирі, кімнаті тощо).

2. З'ясувати склад кожного домогосподарства. Запитати, кого з дорослих членів домогосподарства записати першим.

3. Стосовно кожного члена домогосподарства з'ясувати:

а) хто в даному приміщенні живе постійно (звичайно) і хто з них у ніч з 4 на 5 грудня був удома, а хто був відсутнім (з якої причини і скільки часу);

б) хто в даному приміщенні проживає тимчасово і де ці особи перебували в ніч з 4 на 5 грудня;

в) чи не зупинявся у цьому приміщенні ще хто-небудь у ніч з 4 на 5 грудня.

Указані запитання слід задавати респондентам у кожному приміщенні, незалежно від того, у який день Перепису населення обліковець відвідає приміщення.

4. На підставі отриманих відповідей, виходячи з положень даної Інструкції, визначити категорії респондентів, щодо яких повинна бути заповнена переписна документація. Після цього заповнити Переписні документи на приміщення (обкладинка) (форма 3) і Список проживаючих у приміщенні членів домогосподарства та їх житлові умови (форма 1).

Після заповнення розділу 1 списку проживаючих у приміщенні (форма 1) прочитати вголос зроблені в ньому записи і переконатися, що ніхто з числа осіб, які повинні бути переписані в даному приміщенню, не пропущений, і приступити до заповнення розділу 2 «Житлові умови домогосподарства».

5. У кожному домогосподарстві, яке постійно проживає у даному приміщенні (крім осіб, які перебувають в інституційних установах або є безпритульними), задати такі запитання:

Запитання 1 - «Тип житлового приміщення, в якому Ви проживаєте (індивідуальний будинок, частина будинку, окрема або загальна (комунальна) квартира, гуртожиток і т. ін. ».

Запитання 2 - «Скільки житлових кімнат займає Ваше домогосподарство?». Для домогосподарств, які складаються з однієї особи, запитати: «Скільки житлових кімнат Ви займаєте?».

Запитання 3 - «Назвіть розмір загальної і житлової площі, яку займає Ваше домогосподарство» або «Назвіть розмір загальної і житлової площі, яку Ви займаєте» (для домогосподарств, які складаються з однієї особи).

- Запитання 4** - «Чи маєте Ви або хтось із членів Вашого домогосподарства земельні ділянки сільськогосподарського призначення?»
- Запитання 5** - «На яких правах Ви або члени Вашого домогосподарства маєте земельні ділянки сільськогосподарського призначення: на правах приватної власності, оренди тощо?»
- Запитання 6** - «Яка загальна площа земельних ділянок усіх членів Вашого домогосподарства?»
- Запитання 7** - «Чи здаєте Ви або члени Вашого домогосподарства свої земельні ділянки в оренду?»

6. Після заповнення розділу 2 списку проживаючих у приміщенні приступити до заповнення переписних листів (форма 2С). Членів домогосподарства у переписні листи записувати **суворо в тому самому порядку**, в якому вони записані до списку проживаючих у приміщенні.

Усім членам домогосподарства задати такі запитання:

- Запитання 1** - «Ким Ви є відносно члена домогосподарства, записаного першим?».
Не забути проставити у спеціально окресленій рамці № матері (батька), під яким вони записані в межах домогосподарства у графі 1 списку проживаючих у приміщенні (форма 1).
- Запитання 3** - Заповнити у відповідності до записів у графах 3 і 4 розділу 1 списку проживаючих у приміщенні та мітки «тимчасово проживаючий(чі) у даному приміщенні» (форма 1).
- Запитання 4** - «Коли Ви народилися? Назвіть число, місяць і рік народження» або «У якому році Ви народилися, у якому місяці і якого числа?».
Число років, що минуло, визначається без опитування респондента за Допоміжною таблицею, яка вміщена в даній Інструкції.
- Запитання 5** - «Де Ви народилися? Укажіть назву однієї з адміністративних територій України (Автономна Республіка Крим, область, міста Київ, Севастополь)». Якщо місцем народження є інша держава, то назвіть її».
- Запитання 6** - «Укажіть Вашу національність».
- Запитання 7** - «Укажіть Вашу рідну мову».
Тих, чия рідна мова не українська, обов'язково запитати: «Чи вільно Ви володієте українською мовою?».
«Укажіть, якими іншими мовами вільно володієте».
- Запитання 8** - «Громадянином якої держави Ви є?». Громадянам України й особам без громадянства проставляються відповідні мітки, а особам, що не є громадянами України, записується назва держави, громадянином якої є респондент.

Запитання 9 - «Чи перебуваєте в шлюбі на даний час?» або «Ви одружені?».

Тим, хто перебуває в шлюбі на даний час, з'ясувати: «Чи Ваш шлюб зареєстрований?».

Тим, хто не перебуває в шлюбі на даний час, з'ясувати: «Чи перебували в шлюбі раніше? Якщо перебували, то назвіть причину припинення шлюбу: чоловік (дружина) помер(ла) або розлучилися, або розійшлися?».

Не забути проставити в спеціально окресленій рамці № дружини (чоловіка), під яким вони записані в межах домогосподарства у графі 1 списку проживаючих у приміщенні (форма 1).

Запитання 10 - «Ваша освіта?» або «Який навчальний заклад Ви закінчили?».

Для правильного визначення освітніх рівнів осіб, які не одержали повної загальної середньої освіти, слід користуватися Допоміжною таблицею, яка вміщена у даній Інструкції.

Перш ніж проставляти мітку «неписьменний(на)» слід переконатися в тому, що респондент дійсно не вміє читати якою-небудь мовою (хоча б повільно).

У разі виникнення утруднень при визначенні рівня освіти, слід запитати «Який найвищий за типом навчальний заклад Ви закінчили, скільки класів (курсів) і в якому році?» і заповнити відповідну спеціально окреслену рамку.

Запитання 11 - «Чи закінчили Ви який-небудь професійно-технічний навчальний заклад?».

Запитання 12 - «Чи навчаєтеся Ви зараз? Якщо навчаєтеся, то в якому навчальному закладі або на яких курсах?».

Щодо дітей віком до 7 років запитати: «Укажіть, чи відвідує дитина дошкільний заклад?».

Запитання 13 - «Назвіть джерела засобів існування з числа перелічених на картці. Визначте серед них основне».

7. Пам'ятати, що наступні запитання переписного листа (з 14 по 19) тимчасово проживаючим у приміщенні не задаються.

Запитання 14 - «Ваше основне місце роботи? Укажіть повну назву підприємства, установи, організації, де Ви працюєте, і назвіть вид їх діяльності».

Не забути заповнити це запитання особам, які не працюють на підприємствах і в установах, організаціях, але зайняті в селянському (фермерському) господарстві, працюють на індивідуальній основі, в окремих громадян, допомагають на

сімейному підприємстві без оплати праці, зайняті в особистому підсобному господарстві тощо.

Запитання 15 - «Ким Ви працюєте? Назвіть дуже докладно Вашу посаду, професію або роботу, яку Ви виконуєте».

Запитання 16 - «Де місцезнаходження Вашої основної роботи?».

Тих, у кого місце основної роботи розташоване поза територією постійного проживання, необхідно попросити вказати регіон України (Автономна Республіка Крим, область, міста Київ, Севастополь) або іншу державу, де розташоване це місце роботи».

Запитання 17 - «Ким Ви працювали за основним місцем роботи: працювали за наймом, були членом виробничого кооперативу, роботодавцем чи самозайнятим?».

На це запитання відповідають усі особи, яким заповнено відповіді на запитання 14 і 15 Переписного листа.

Запитання 18 - «У цьому населеному пункті Ви проживаєте безперервно з народження чи ні?».

Якщо не з народження, то слід запитати: «З якого року Ви проживаєте в цьому населеному пункті безперервно?» і попросити назвати місце попереднього проживання: регіон України (Автономна Республіка Крим, область, міста Київ, Севастополь) або іншу державу».

«До переїзду в цей населений пункт Ви проживали в міській чи сільській місцевості?».

«Чи є серед членів Вашого домогосподарства біженці або депортовані?».

Запитання 19 - У жінок запитати: «Чи народжували Ви дітей?».

Якщо народжували: «Скільки дітей Ви народили, скільки з них живі на даний час?».

Заповнення списків проживаючих у приміщенні й Переписних листів повинно виконуватися в суворій відповідності до інструкційних указівок.

**ДОПОМІЖНА ТАБЛИЦЯ
ДЛЯ ВИЗНАЧЕННЯ ВІКУ ОСІБ
ЗА ВІДОМИМ РОКОМ НАРОДЖЕННЯ
ЗА СТАНОМ НА 5 ГРУДНЯ 2001 РОКУ**

Рік народження	Вік осіб (число років), що народилися		Рік народження	Вік осіб (число років), що народилися		Рік народження	Вік осіб (число років), що народилися	
	з 1 січня до 4 грудня	з 5 грудня до 31 грудня		з 1 січня до 4 грудня	з 5 грудня до 31 грудня		з 1 січня до 4 грудня	з 5 грудня до 31 грудня
2001	0	-	1979	22	21	1957	44	43
2000	1	0	1978	23	22	1956	45	44
1999	2	1	1977	24	23	1955	46	45
1998	3	2	1976	25	24	1954	47	46
1997	4	3	1975	26	25	1953	48	47
1996	5	4	1974	27	26	1952	49	48
1995	6	5	1973	28	27	1951	50	49
1994	7	6	1972	29	28	1950	51	50
1993	8	7	1971	30	29	1949	52	51
1992	9	8	1970	31	30	1948	53	52
1991	10	9	1969	32	31	1947	54	53
1990	11	10	1968	33	32	1946	55	54
1989	12	11	1967	34	33	1945	56	55
1988	13	12	1966	35	34	1944	57	56
1987	14	13	1965	36	35	1943	58	57
1986	15	14	1964	37	36	1942	59	58
1985	16	15	1963	38	37	1941	60	59
1984	17	16	1962	39	38	1940	61	60
1983	18	17	1961	40	39	1939	62	61
1982	19	18	1960	41	40	1938	63	62
1981	20	19	1959	42	41	1937	64	63
1980	21	20	1958	43	42	1936	65	64

Продовження додатка 1

Рік народження	Вік осіб (число років), що народилися		Рік народження	Вік осіб (число років), що народилися		Рік народження	Вік осіб (число років), що народилися	
	з 1 січня до 4 грудня	з 5 грудня до 31 грудня		з 1 січня до 4 грудня	з 5 грудня до 31 грудня		з 1 січня до 4 грудня	з 5 грудня до 31 грудня
1935	66	65	1909	92	91	1883	118	117
1934	67	66	1908	93	92	1882	119	118
1933	68	67	1907	94	93	1881	120	119
1932	69	68	1906	95	94	1880	121	120
1931	70	69	1905	96	95	1879	122	121
1930	71	70	1904	97	96	1878	123	122
1929	72	71	1903	98	97	1877	124	123
1928	73	72	1902	99	98	1876	125	124
1927	74	73	1901	100	99	1875	126	125
1926	75	74	1900	101	100	1874	127	126
1925	76	75	1899	102	101	1873	128	127
1924	77	76	1898	103	102	1872	129	128
1923	78	77	1897	104	103	1871	130	129
1922	79	78	1896	105	104	1870	131	130
1921	80	79	1895	106	105	1869	132	131
1920	81	80	1894	107	106	1868	133	132
1919	82	81	1893	108	107	1867	134	133
1918	83	82	1892	109	108	1866	135	134
1917	84	83	1891	110	109	1865	136	135
1916	85	84	1890	111	110	1864	137	136
1915	86	85	1889	112	111	1863	138	137
1914	87	86	1888	113	112	1862	139	138
1913	88	87	1887	114	113	1861	140	139
1912	89	88	1886	115	114			
1911	90	89	1885	116	115			
1910	91	90	1884	117	116			

**ДОПОМІЖНА ТАБЛИЦЯ
ДЛЯ ВИЗНАЧЕННЯ РІВНЯ ОСВІТИ ОСІБ,
ЯКІ НЕ ОДЕРЖАЛИ ПОВНОЇ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ**

Скільки класів загальноосвітньої школи закінчив або в якому класі навчається респондент	Рівень освіти, що відповідає даному числу класів
Закінчив основну школу	Базова загальна середня освіта
Закінчив восьмирічну школу (1963-1989 роках)	»
Закінчив семирічну школу в 1961 р. і раніше	»
Закінчив 7 класів в 1961 р. і раніше	»
Закінчив 8,9 класів середньої школи (1963-1989 роках)	»
Закінчив 10 класів школи-одинадцятирічки	»
Навчається в 10-11-му класах	»
Навчається в професійно-технічному закладі (крім осіб з повною загальною середньою освітою)	»
Вибув з 8-го класу в 1959/60 навчальному році й раніше	»
Вибув з 9-го класу в 1988/89 навчальному році й раніше	»
Вибув з 10-11-го класів	»
Вибув з професійно-технічного закладу (крім осіб з повною загальною середньою освітою)	»
Закінчив початкову школу	Початкова загальна освіта
Закінчив 3 класи в 1972 році й пізніше	»
Закінчив 4-6 класів у будь-якому році	»
Закінчив 7 класів у 1960 р. і пізніше	»
Закінчив 8 класів у 1990 р. і пізніше	»
Навчається в 5 – 9-му класах	»
Вибув з 4-го класу в 1972/73 навчальному році й пізніше	»
Вибув з 5 – 7-го класів у будь-якому році	»
Вибув з 8-го класу в 1960/61 навчальному році й пізніше	»
Вибув з 9-го класу в 1989/90 навчальному році й пізніше	»
Не закінчив початкової школи	Не має початкової загальної
Закінчив 1,2 класи загальноосвітньої школи	»
Закінчив 3 класи загальноосвітньої школи до 1972 р.	»
Навчається в 1 – 4-му класах	»
Вибув з 1 – 3-го класів загальноосвітньої школи	»
Вибув з 4-го класу в 1972/73 навчальному році й раніше	»